

1 Förslag till riksdagsbeslut Prop. 2009/10:80

1 Förslag till riksdagsbeslut Prop. 2009/10:80

Tolkning med kommentarer av Regeringens förslag samt Riksdagens beslut.

Angående förutsättningarna för kommunala folkinitiativ ändras i ”lag om ändring i kommunallagen (1991:900).”

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i regeringsformen,
2. lag om ändring i tryckfrihetsförordningen,
3. lag om ändring i yttrandefrihetsgrundlagen,
4. lag om ändring i riksdagsordningen,
5. lag om ändring i lagen (1975:1339) om justitiekanslerns tillsyn,
6. lag om ändring i lagen (1986:765) med instruktion för Riksdagens ombudsmän,

7. lag om ändring i kommunallagen (1991:900),

8. lag om ändring i lagen (1994:261) om fullmaktsanställning,
9. lag om ändring i vallagen (2005:837).

6.2 Förutsättningarna för kommunala folkinitiativ ändras

Regeringens förslag, som överensstämmer med Grundlagsutredningens förslag samt Riksdagens beslut:

En kommunal rådgivande folkomröstning ska hållas i en fråga om minst tio procent av de röstberättigade begär det det.

Vid beräkningen av hur många som står bakom initiativet ska endast de räknas med som skrivit under initiativet under den sexmånadersperiod som föregått begäran.

För att förhindra att folkomröstning hålls i frågor som helt saknar förankring i fullmäktige ska det finnas en möjlighet för en kvalificerad majoritet om två tredjedelar av fullmäktiges ledamöter att avslå folkinitiativet.

Kommentar:

Regeringens förslag/lagen kan således tolkas enligt följande:

I första hand – Om folkinitiativet stöds av tio procent av de röstberättigade samt att tjänstgörande ledamot i kommunfullmäktige biträder förslaget, har deltagit i namninsamlingen eller har framställt likalydande förslag i motion till kommunfullmäktige, skall förslaget biträdas i enlighet med första stycket i Regeringens förslag samt Riksdagens beslut.

I andra hand – Om folkinitiativet stöds av tio procent av de röstberättigade samt att flera tjänstgörande ledamöter i kommunfullmäktige biträder förslaget, har deltagit i namninsamlingen eller har framställt likalydande förslag i motion/motioner till kommunfullmäktige, skall förslaget biträdas i enlighet med första stycket i Regeringens förslag samt Riksdagens beslut.

I tredje hand – Om folkinitiativet stöds av tio procent av de röstberättigade samt att ett eller flera partier i kommunfullmäktige biträder förslaget eller har framställt likalydande förslag i motion/motioner till kommunfullmäktige, skall förslaget biträdas i enlighet med första stycket i Regeringens förslag samt Riksdagens beslut.

Rolf Andersson, Kurirgatan 26b, 254 53 Helsingborg 0706-94 69 91 raq@telia.com www.klyft.nu/rolf

I övrigt hänvisar jag till ”Förslag till riksdagsbeslut Prop. 2009/10:80” se nedan.

6.2 Förutsättningarna för kommunala folkinitiativ ändras

Regeringens förslag: En kommunal rådgivande folkomröstning ska hållas i en fråga om minst tio procent av de röstberättigade begär det. Vid beräkningen av hur många som står bakom initiativet ska endast de räknas med som skrivit under initiativet under den sexmånadersperiod som föregått begäran.

För att förhindra att folkomröstning hålls i frågor som helt saknar förankring i fullmäktige ska det finnas en möjlighet för en kvalificerad majoritet om två tredjedelar av fullmäktiges ledamöter att avslå folkinitiativet.

Grundlagsutredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En stor majoritet av remissinstanserna lämnar förslaget utan erinran. Förslaget tillstyrks av Skåne läns landsting och Medborgarrättsrörelsen.

Även Östersunds kommun ställer sig i huvudsak positiv. Växjö kommun tillstyrker förslaget att det ska krävas kvalificerad majoritet i fullmäktige för att avslå ett folkinitiativ. Det gör även Folkkampanjen för sjukvården som dock samtidigt menar att ett initiativ även fortsättningsvis bör kunna väckas av endast fem procent av de röstberättigade samt att det under vissa förutsättningar borde kunna förekomma att folkomröstningar blir beslutande. Av företrädare för allmänheten framförs även synpunkten att ett folkinitiativ bör vara bindande för fullmäktige.

Av de remissinstanser som särskilt yttrat sig över förslaget motsätter sig en majoritet en ändring av nuvarande ordning. Uppsala kommun, Luleå kommun, Norrbottens läns landsting samt Sveriges Kommuner och Landsting avstyrker förslaget. Uppsala kommun anser att ett förstärkt folkinitiativ riskerar att ge olika särintressen ett kraftfullt verktyg för att påverka politiken och att det bör vara fullmäktigeförsamlingens majoritet i den enskilda kommunen eller landstinget som avgör om och när en folkomröstning ska genomföras. Liknande synpunkter förs fram av Sveriges Kommuner och Landsting och Luleå kommun. Luleå kommun ställer sig även tveksam till möjligheten att på ett godtagbart sätt kontrollera att den namninsamling som ligger till grund för genomförandet av en folkomröstning uppfyller bestämmelserna. Även Samhällsvetenskapliga fakulteten vid Göteborgs universitet är kritisk till förslagen.

Den anser bl.a. att folkomröstningar som baseras på folkinitiativ bör förses med någon form av kvorumregel som innebär att resultatet av omröstningen i vissa fall, när valdeltagandet varit lågt, ska förklaras ogiltigt. Vidare framförs synpunkten att tio procent av de röstberättigade är en för låg andel i små kommuner medan det samtidigt kan vara en för hög andel i stora kommuner och landsting. Växjö kommun anser att förslaget i stället bör utformas så att andelen som krävs är beroende av det totala antalet röstberättigade i kommunen; i en större kommun skulle det krävas en mindre andel jämfört med en mindre kommun. Även Åre kommun ifrågasätter på liknande grunder gränsen tio procent.

Några remissinstanser ställer sig tveksamma till förslaget att initiativtagarna ska ange sitt personnummer. Umeå tingsrätt anser att det finns en uppenbar risk att det sådant krav kan leda till att enskilda avstår från att underteckna initiativet av rädsla för att personnumret inte hanteras på ett

1 Förslag till riksdagsbeslut Prop. 2009/10:80

betryggande sätt. Liknande synpunkter framförs också av Växjö kommun.

Skälen för regeringens förslag

Ett folkiniciativ ska som huvudregel leda till folkomröstning

I kommunallagstiftningen finns sedan 1977 bestämmelser som gör det möjligt för kommuner och landsting att anordna folkomröstningar. Enligt 5 kap. 34 § kommunallagen (1991:900, KL) får fullmäktige besluta att det som ett led i beredningen av ett ärende som fullmäktige handlägger ska inhämtas synpunkter från medlemmar i kommunen eller landstinget. Detta kan ske genom folkomröstning, opinionsundersökning eller något liknande förfarande. Ett sådant beslut fattas med enkel majoritet i fullmäktige. Närmare föreskrifter om förfarandet finns i lagen (1994:692) om kommunala folkomröstningar, som bl.a. innehåller bestämmelser om rösträtt och omröstningsdistrikt.

Den 1 juli 1994 infördes en möjlighet för kommun- och landstingsmedlemmar att väcka ett ärende i fullmäktige om att hålla folkomröstning i en viss fråga, s.k. folkiniciativ (5 kap. 23 § KL). I syfte att klargöra att folkomröstningar endast borde avse för medlemmarna viktigare frågor infördes ett krav på att minst fem procent av de röstberättigade kommuneller landstingsmedlemmarna måste stå bakom initiativet för att fullmäktige ska vara tvungen att behandla frågan. Bestämmelserna bygger på frivillighet i den meningen att fullmäktige kan välja att avslå eller bifalla initiativtagarnas begäran om folkomröstning. När bestämmelserna om folkiniciativ infördes motiverades det med att det skulle stärka den lokala demokratin och öka enskilda kommunmedlemmars inflytande på den kommunala verksamheten samtidigt som förslaget ansågs väl avvägt i förhållande till den representativa demokratin (prop. 1993/94:188 s. 49 f.). Avsikten var att regleringen skulle leda till att fler kommunala folkomröstningar hölls.

De utredningar som har utvärderat folkiniciativet har funnit att alltför få initiativ lett till folkomröstning och att syftet med bestämmelserna inte till fullo har uppnåtts. Fram till hösten 2008 hade endast tolv av 139 folkiniciativ resulterat i en folkomröstning. Den slutsats som flera av utredningarna har dragit är att folkiniciativet mot denna bakgrund riskerar att framstå som skendemokratiskt.

Flera olika förslag till hur reglerna om folkiniciativ bör ändras har presenterats genom åren. Demokratiutvecklingskommittén föreslog t.ex. att bestämmelserna skulle ändras så att det skulle krävas en kvalificerad majoritet i fullmäktige för att avslå ett folkiniciativ (SOU 1996:162). Därefter föreslog Kommundemokratikommittén att en kommun eller ett landsting skulle vara skyldig att hålla folkomröstning i en viss fråga om minst tio procent av de röstberättigade kommun- eller landstingsmedlemmarna begärt det (SOU 2001:48). En majoritet av remissinstanserna avstyrkte dock förslaget eller var tveksamma till det på olika grunder. Regeringen gjorde bedömningen att frågan borde bli föremål för ytterligare överväganden och anförde att den avsåg att återkomma till riksdagen rörande frågan om hur folkiniciativet som ett led i samrådet med medborgarna skulle kunna stärkas (prop. 2001/02:80 s. 49 f.). Riksdagen

1 Förslag till riksdagsbeslut Prop. 2009/10:80

tillkännagav i samband med behandlingen av propositionen att den fortsatta beredningen av frågan i Regeringskansliet borde syfta till ett förslag av innebörd att en folkomröstning ska hållas om tio procent av de röstberättigade begär det (bet. 2001/02:KU14 s. 84). I promemorian Samråd efter folkinitiativ (Ds 2004:4) föreslogs att fullmäktige skulle kunna besluta att samråd, bl.a. folkomröstning, ska ske om minst tio procent av de röstberättigade kommun- eller landstingsmedlemmarna väcker ett ärende om samråd i en viss fråga, under förutsättning att förslaget biträds av minst en tredjedel av de närvarande ledamöterna och ärendet rör en fråga som ska handläggas av fullmäktige. Förslagen har dock inte lett till lagstiftning.

Regeringen anser liksom Grundlagsutredningen att det är ett värdefullt inslag i den lokala demokratin att en grupp kommun- eller landstingsmedlemmar får möjlighet att även mellan valen framföra sin uppfattning i för dem viktiga frågor. Folkinitiativet skapar förutsättningar att föra in medborgarna i den politiska processen och erbjuder dem en kanal för direkt påverkan, samtidigt som det sker inom ramen för det representativa systemets beslutsformer. Folkinitiativet bidrar på så sätt till att förena deltagardemokratin med den representativa demokratin. De praktiska erfarenheterna av tillämpningen av de nuvarande bestämmelserna om folkinitiativ tyder dock på att dessa inte har stärkt den kommunala demokratin på det sätt som varit avsett. Det finns en risk att nuvarande ordning, som hittills inneburit att de medborgare som har engagerat sig och samlat in ett tillräckligt stort antal namnunderskrifter i flertalet fall fått sina initiativ till folkomröstning avslagna i fullmäktige, skapar besvikelse och missnöje bland medborgarna samt en känsla av att inte bli tagna på allvar. En sådan ordning riskerar snarare att försvaga den kommunala demokratin än att stärka den. Det finns även en risk för att ordningen framstår som skendemokratisk.

I likhet med Grundlagsutredningen anser regeringen att folkinitiativet bör förstärkas. I syfte att öka andelen folkinitiativ som leder till folkomröstning bör huvudregeln vara att en folkomröstning ska hållas när en viss andel av de röstberättigade ställer sig bakom initiativet.

Krav på starkare stöd för ett folkinitiativ

I likhet med Grundlagsutredningen anser regeringen att kraven på initiativets stöd bör sättas något högre än enligt nuvarande ordning. Ett högre krav på andelen initiativtagare balanserar den inskränkning som den föreslagna huvudregeln för folkinitiativ innebär för fullmäktiges möjligheter att besluta om den politiska dagordningen. Ett krav på högre andel initiativtagare kan även bidra till att folkomröstningar inte hålls i mindre viktiga frågor. Av rapporten *Referendums in Europe – an analysis of the legal rules in European states* (CDL-AD [2005]034), som sammanställts av Europarådets kommission för demokrati genom lag (Venedigkommissionen), framgår att den andel av de röstberättigade som måste stå bakom ett folkinitiativ i de stater där den beslutande lokala eller regionala församlingen är bunden av ett initiativ oftast är ganska hög, t.ex. tjugo procent i Italien och Makedonien och tio procent i Malta. Flera

stater har också olika krav beroende på kommunernas storlek; i större kommuner ställs lägre krav på andelen initiativtagare än i mindre kommuner. Några remissinstanser, bl.a. Växjö kommun, anser att andelen initiativtagare även i det svenska systemet på motsvarande sätt borde differentieras i förhållande till en kommuns eller ett landstings befolkningsmässiga storlek.

När det gäller hur stor andel av de röstberättigade som måste stå bakom ett folkinitiativ för att fullmäktige ska behandla frågan om folkomröstning anser regeringen att ett enhetligt krav är bäst ägnat att ge likartade förutsättningar för demokratiskt inflytande inom alla kommuner och landsting i landet. En folkomröstning kan vidare ske i en hel kommun eller ett helt landsting eller i enbart en del av en kommun eller ett landsting. Den kan också omfatta enbart ett urval av medlemmarna (prop. 1993/94:188 s. 50). Förutsättningarna för att få till stånd ett folkinitiativ i dessa skilda fall bör inte vara beroende av hur många röstberättigade som bor inom den region som omfattas av initiativet. Tröskeln för folkinitiativ bör enligt regeringen som utredningen föreslår därför sättas till tio procent av samtliga röstberättigade kommun- eller landstingsmedlemmar.

Kontroll av namnunderskrifter

Enligt 5 kap. 23 § andra stycket KL ska ett folkinitiativ vara skriftligt, ange den aktuella frågan och innehålla initiativtagarnas egenhändiga namnteckningar, namnförtydliganden och uppgift om deras adresser. Det finns för närvarande ingen särskild reglering som avser kontrollen av initiativtagarnas namnteckningar. Det är upp till respektive kommun eller landsting att bestämma hur denna kontroll ska gå till. Av förarbetena framgår att anledningen till att folkinitiativet ska innehålla initiativtagarnas egenhändiga namnteckningar, namnförtydliganden och uppgift om deras adresser är att kommunen eller landstinget ska ha möjlighet att i tveksamma fall kontrollera att en viss person, vars namn finns på initiativet, verkligen har skrivit under det. I normalfallet torde kommunerna och landstingen dock kunna utgå från att så är fallet (SOU 1993:90 s. 353 f.).

Ett förstärkt folkinitiativ, där huvudregeln är att en folkomröstning ska hållas när tio procent av de röstberättigade stödjer initiativet, innebär att det kan finnas anledning att i vidare utsträckning än för närvarande kontrollera att de som undertecknat ett folkinitiativ är behöriga att ta ett sådant initiativ. Enligt regeringens mening förutsätter ett förstärkt folkinitiativ att kommunerna och landstingen ges goda möjligheter till kontroll av initiativtagarnas namnunderskrifter. Kontroller av namninsamlingar torde i normalfallet kunna ske genom att ett större antal stickprov görs. Ett sätt att underlätta kontrollen är vidare, som utredningen föreslår, att införa krav på att initiativtagarna ska ange sitt personnummer.

Om det ska uppställas krav på personnummer har tidigare diskuterats av Kommundemokratikommittén, som ansåg att ett sådant krav inte borde införas eftersom det enligt kommittén sannolikt skulle försvåra möjligheterna att väcka ett folkinitiativ (SOU 2001:48 s. 419 f.). Umeå

1 Förslag till riksdagsbeslut Prop. 2009/10:80

tingsrätt och Växjö kommun framför invändningar mot Grundlagsutredningens förslag på motsvarande grund. Regeringen har förståelse för dessa invändningar och konstaterar att det inte går att bortse från risken att ett krav på att uppge personnummer kan avhålla vissa personer från att underteckna ett folkinitiativ, t.ex. av rädsla för att personnumret ska missbrukas i något sammanhang. Trots dessa farhågor är det regeringens uppfattning att kommunerna och landstingen bör ges de förbättrade kontrollmöjligheter som förslaget innebär. I likhet med utredningen anser regeringen således att det bör införas ett krav på att de som undertecknar en namninsamling lämnar uppgift även om personnummer. Om det i en framtid skulle visa sig att detta krav leder till att enskilda i mer än endast ringa omfattning avhåller sig från att delta i folkinitiativ bör frågan övervägas på nytt.

Genom detta förslag bör, trots de farhågor som Luleå kommun ger uttryck för, kontroller av om villkoren för ett folkinitiativ är uppfyllda kunna genomföras på ett godtagbart sätt.

Utredningen föreslår att det ska införas en tidsgräns för insamlandet av namnunderskrifter. Genom en tidsgräns blir det möjligt att säkerställa aktualiteten av de insamlade namnunderskrifterna. En tidsgräns kan också förväntas bidra till att endast aktuella frågor, i vilka det finns en stark folkopinion, kommer att bli föremål för folkinitiativ. Regeringen delar utredningens bedömning att en tidsgräns bör införas och att den bör sättas till sex månader.

Kvalificerad majoritet i fullmäktige för avslag på ett folkinitiativ
Som framgår ovan anser regeringen att folkinitiativet bör förstärkas i syfte att öka andelen folkinitiativ som leder till folkomröstning. Folkomröstningar bör dock inte hållas i frågor som helt saknar förankring hos fullmäktiges ledamöter. Det är därför rimligt att det som Grundlagsutredningen föreslår införas en möjlighet för en kvalificerad majoritet av fullmäktige att besluta att ett folkinitiativ inte ska leda till folkomröstning. En sådan spärr kan antas leda till att folkomröstningar inte hålls i frågor som visserligen formellt faller in under vad fullmäktige kan besluta om men som till sin karaktär är sådana att det vore olämpligt att folkomrösta om dem. Exempel på sådana frågor är anställningsärenden och andra ärenden där det finns risk att enskilda personer upplever en folkomröstning som kränkande. Den kvalificerade majoritet som ska krävas för att avslå ett folkinitiativ bör som utredningen föreslår bestämmas till två tredjedelar av de närvarande ledamöterna, dvs. det krävs stöd av endast en tredjedel av ledamöterna för att en folkomröstning ska hållas.

Det bör uppmärksammas att förslaget med krav på kvalificerad majoritet i fullmäktige för avslag på ett folkinitiativ inte innebär att det införs någon generell möjlighet för fullmäktige att fatta beslut om folkomröstningar utan stöd av fullmäktiges majoritet. Det är endast om förslaget om folkomröstning har väckts genom ett folkinitiativ som denna regel ska gälla.

1 Förslag till riksdagsbeslut Prop. 2009/10:80

Ett antal remissinstanser anser att ett förstärkt folkinitiativ enligt den modell som utredningen föreslår riskerar att ge olika särintressen ett alltför kraftfullt verktyg för att påverka politiken. Enligt dessa remissinstanser bör det, liksom för närvarande, vara fullmäktiges majoritet i den enskilda kommunen eller landstinget som avgör om och när en folkomröstning ska genomföras. Sveriges Kommuner och Landsting menar t.ex. att det kan befaras att initiativ till folkomröstningar kommer att tas om förslag med ett främlingsfientligt innehåll eller med udden riktad mot insatser för utsatta grupper. Enligt regeringens uppfattning bör dock risken för att en ändring av omröstningsreglerna i fullmäktige ska leda till att olika särintressen får omotiverat stora möjligheter att påverka politiken inte överdrivas. Som utgångspunkt får det antas att initiativ som saknar demokratisk förankring inte kommer att ha stöd hos en tillräckligt stor andel av ledamöterna i fullmäktige för att leda till folkomröstning. Ett folkinitiativ medför inte heller någon skyldighet för fullmäktige att avvakta med att fatta beslut i det ärende som initiativet rör. Om en fråga om folkinitiativ skulle väckas i ett ärende enbart i syfte att förhåla beslutsprocessen är det således en uppgift för fullmäktige att med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet avgöra om ett beslut bör fattas utan hänsyn till att ett folkinitiativ har väckts. Vidare kan konstateras att de folkomröstningar som anordnas endast är rådgivande. Skulle det förekomma att en folkomröstning anordnas i en fråga av så komplex natur att konsekvenserna av beslutet är svåra att överblicka är det viktigt att framhålla att resultatet av folkomröstningen, liksom vid tillämpningen av andra förfaranden för samråd, endast utgör en del av det underlag som fullmäktige har att ta ställning till.

Fullmäktiges prövning och genomförandet av folkomröstning, m.m. Som framgår ovan är det fullmäktige som beslutar om en folkomröstning ska hållas som ett led i beredningen av ett ärende. Detta gäller oberoende av om frågan om folkomröstning har väckts genom ett folkinitiativ eller på något annat sätt.

Vid prövningen av frågan om en folkomröstning ska hållas har fullmäktige initialt att ta ställning till om det ärende som initiativet rör faller inom ramen för den kommunala kompetensen och om det avser en sådan fråga som fullmäktige kan besluta om. Vid prövningen av ett folkinitiativ ska fullmäktige också ta ställning till om en tillräckligt stor andel av de röstberättigade står bakom initiativet. Om det brister i dessa formella förutsättningar ska fullmäktige avslå folkinitiativet. Ett sådant beslut fattas med enkel majoritet och kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol, som då prövar beslutet genom laglighetsprövning. Det finns emellertid inte något hinder mot att fullmäktige, efter att ha avslagit ett folkinitiativ på den grunden att andelen röstberättigade som står bakom initiativet inte uppgår till tio procent, ändå på eget initiativ genom ett vanligt majoritetsbeslut tar ställning för att hålla en folkomröstning i den fråga som initiativet rör.

En folkomröstning som hålls med anledning av ett folkinitiativ ska genomföras som ett led i beredningen av ett ärende och på det sätt som

1 Förslag till riksdagsbeslut Prop. 2009/10:80

regleras i kommunallagen. Närmare föreskrifter om sådana omröstningar finns i lagen (1994:692) om kommunala folkomröstningar. Det innebär att det är fullmäktige som ska besluta bl.a. om den fråga och de svarsalternativ som ska ställas till de röstberättigade samt när omröstningen ska hållas. Det är en uppgift för fullmäktige att utforma svarsalternativ och röstsedlar på ett lämpligt sätt och då se till att den fråga som väckts genom folkinitiativet besvaras genom omröstningen. Fullmäktiges beslut om utformningen av frågan och svarsalternativen fattas med enkel majoritet enligt huvudregeln i 5 kap. 43 § KL.

Det bör i detta sammanhang betonas att en kommunal folkomröstning endast är rådgivande. Efter omröstningen är det alltid fullmäktige som genom ett vanligt majoritetsbeslut bestämmer om åtgärder och prioriteringar. Det är därför viktigt att frågeställningen och svarsalternativen formuleras på ett sådant sätt att resultatet kan fylla en reellt rådgivande funktion i fullmäktiges fortsatta handläggning av ärendet.

För det fall det kommer in två eller flera folkinitiativ som rör samma ärende men där den aktuella frågan formulerats något olika är det fullmäktige som beslutar om folkinitiativen ska läggas samman vid beräkningen av hur stor andel som står bakom ett initiativ. Om initiativen i huvudsak tar sikte på samma fråga bör en sammanläggning av namnunderskrifterna normalt ske. Det är sedan fullmäktige som ansvarar för att formulera den fråga som ska ställas i folkomröstningen.

Ett folkinitiativ bör leda till att en folkomröstning hålls inom skälig tid. Det finns visserligen både praktiska och ekonomiska fördelar med att hålla en folkomröstning i samband med allmänna val och det kan även antas att valdeltagandet gynnas av en sådan planering. Att en folkomröstning bör hållas inom skälig tid kan dock i vissa fall innebära att det inte är möjligt att avvakta till nästa allmänna val. Det får bli en sak för fullmäktige att med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet finna en lämplig tidpunkt för omröstningen. Något behov av att närmare reglera denna fråga synes i vart fall för närvarande inte finnas.

Samhällsvetenskapliga fakulteten vid Göteborgs universitet anser att folkomröstningar som baseras på folkinitiativ bör förses med någon form av kvorumregel som innebär att resultatet av omröstningen i vissa fall, när valdeltagandet varit lågt, ska förklaras ogiltigt. Regeringen kan i detta sammanhang konstatera att det av den ovan berörda rapporten av Venedigkommission framgår att några av Europarådets medlemsstater har infört sådana kvorumregler, men att de är relativt ovanliga i lokala och regionala folkomröstningar. Enligt regeringens mening finns det för närvarande inte tillräckliga skäl att föreslå en sådan reglering för de kommunala folkinitiativen. Om deltagandet i en folkomröstning i ett enskilt fall har varit så lågt att folkomröstningsresultatets representativitet på goda grunder kan ifrågasättas, bör detta i stället vara en av flera omständigheter som fullmäktige tar i beaktande i samband med sitt slutliga ställningstagande i det ärende som rör den fråga som folkinitiativet avser.